

פרוטוקול מס' 77/ר

מישיבת ועדת הכספים

ביום א', כ"ו באדר תשט"ו - 20.3.55 בשעה 4.15

נוכחים:

- י. גורי - יו"ר
- ח. אריאב
- ש. דיין
- ק. לוז
- א. טרופ
- א. ציזלינג

מוזמנים:

- מר ארנון - מטעם משרד האוצר
- מר מויאל - הטנהל הכללי של משרד הפנים
- מר ישעיה - מטעם משרד הפנים
- מר סרץ - מטעם משרד הפנים

סדר-היום:

תקציב משרד הפנים

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

על סדר-היום: הדיון בתקציב משרד הפנים. ההקצבה לרשויות המקומיות ותקציב הפיתוח.

מר ישעיה:

תקציב משרד הפנים התחלק בשנה הקודמת לשלושה סעיפים: הליכה הראשית, טנהל המחוז ומירטם התושבים. הפעם מחולק התקציב ליני אגפים בלבד: הלשכה הראשית ומינהלי המחוז, וזאת תודות לריאורגניזציה שחלה במשרד הפנים. משרד הפנים קיבל עליו לפני שנתיים ימים בערך לארגן מחדש את המשרד, דבר שהביא בעקבותיו גם לחלוקת ברורה ובהירה של תפקידים ומסכויות. אני שמח לציין כי חלוקת תפקידים זו שימשה הטבה דוגמה טובה ובוטא לימודי מעניין במחלקה האדמיניסטרטיבית של האוניברסיטה העברית.

מחובתה ומתפקידה של הלשכה הראשית לקבוע עקרונות עבודה, טיפול בחתיקה, קביעת סדיניות משרד הפנים בכללה. ואילו הביצוע - נעשה בעזרת המינהלים המחוזיים. בתוך מינהלי המחוז קיימות ארבע יחידות המציירות ארבעה ענפי עבודה, והם: מינהלה (שלטון מקומי, רישוי, רישום, דיור, ייכחן וכד'), לשכת התכנון, לשכת העליה ולשכת מירטם התושבים. יחידות אלה קיימות אך ורק במינהלים המחוזיים שמספרם מגיע לטסה (ירושלים, צפון, חיפה, מרכז, תל-אביב ודרום) ולא במינהלי הנפות שמספרם מגיע לטונה, ובהם החלוקה אינה ברורה כל כך היות והיחידה היא אחת והתפקידות בה מסלאת את כל התפקידים גם יחד.

עלה בדינן בינה זו לבצע את המיזוג הטלא של שני ענפי מירטם התושבים. ממשרד המסחר והאספקה קיבלנו את היחידה הגדולה שעסקה בקיצוב ומיזוגה גם יחד. אין ספק כי מיזוג זה הביא תועלת רבה לצבור שחדל לחסס רגלינו ממשרד למשרד כדי לקבל שירותים המסלמים למעשה זה את זה.

כן רוצה אני להעיר שאם כי השתנה ענין מיריט התושבים לטובה בהיותה לשנה הקודמת - קיימים עדיין מי אלה פיגורים. לא עומד לרשותנו כוח אדם מספיק כדי לבצע את העבודה כפי מצריך לבצעה. בקשנו, על כן, תוספת של כמה וכמה עובדים לשם השלמת הפעולה הזאת וביצועה בקצב הדרוש וביעילות המתאימה. אגב, בהזדמנות זאת רוצה אני לציין, כי משרדנו הוא אולי המשרד היחידי שפעל במסך כל הזמן בכיוון של אצטום מספר העובדים. בשנה הראשונה צמצמו את מספר העובדים בטאמיט איס, בשנה הקודמת - ב-87 עובדים. צמצום שהגיע לכלל 30% מספר העובדים כולו במשרדנו. היה זה מפעל גדול שאין דומה לו בשאר משרדי הממשלה. הצמצום הביא בעקבותיו ברכה ותועלת גם יחד: ריכוז, מתן שירות טוב יותר, משרד מאורגן בצורה יעילה יותר וכו'.

אולם השנה הגענו למפנה בענין זה. השפל הגדול כבר מאחורינו, ואם כי רכזנו את כל סניפי המחוזות בבנין אחד, הסיפק הסעה להוסיף עובדים על העובדים שבמשרד, ובעיקר הורגש המחזור במיריט התושבים. בתחילה חשבנו להגדיל את מספר העובדים ב-12 איס, אולם היות וחוק הכבאות בצורת שירות מיוחד באמצעות הרשויות המקומיות לא יועלה השנה בודאי על שולחן הכנסת והיות לא היה סיפק בידינו להביא הצעת החוק הזאת בפני הכנסת - ויתרנו על כך. הוא הדין בענין חוק העמותות. אין לנו כל כוונת כי החוק יעבור בכנסת במסך שנה זו. התפקנו על כן בתוספת עובד אחד להדרכה, בהוספת ארבע משרות לארבעה סינהלים נפתיים בהם המצב חמור ביותר מבחינת מחזור לכוח אדם: רחובות, פתח-תקוה, נתניה וצפת. הקשיים בנפוח התעוררו מתוך כך שטעתה ואילך יכול אדם לקבל את כל השירותים הנחוצים בנפה אחת. רק הדרכונים, והם בלבד, מוצאים בערי המסוז ואילו כל יתר השירותים בנפות.

ועתה למענק. אני רוצה לציין את

השיפור הגדול שחל בשבועות האחרונים בענין זה. עד כה היה המענק לרשויות המקומיות טורפא. המענק לא היה מבוטט כלל על עקרונות ברורים ברורים ובהירים, שהיה בהם כדי לאפשר לכל רשות מקומית לבדוק אם המענק שהיא קבלה מתאים לעקרונות הכלליים. לאחרונה קבענו עקרון פשוט וברור: מספר הנקודות הניתנות לפי מספר אוכלוסייה בתוספת נקודה אחת או שתיים לצורך אותם מקומות שהם ייזבי עולים. עיקרון זה נתקבל על דעת כל הרשויות המקומיות, ולפיו ייקבע המענק מדי שנה בינה. הודענו השנה לרשויות המקומיות טראל על בובה המענק שיקבל כל מקום וסקום, כך שיש ביכולתן להכניס לתקציבן סכום ברור וידוע. חבר היילטון המקומי קיבל עובדה זו בברכה. הכל יודעים למה הם יכולים לצפות. תהיינה בודאי גם הצעות לשיפורים ולתקונים, אך עצם העקרון נתקבל בברכה.

עלה בידינו לבצע השנה מה שלא היה ביכולתנו לבצע לפני שנתיים ימים, וכזובתי לכך שכל הרשויות המקומיות קיבלו את החלטותיהן בעניני ססים בהתאם לחוק: הרשויות המקומיות הגישו כולן את החלטותיהן בעניני ססים לאישור השר עד ל-15 ח.ז. כאיס ירוסלים רוצה אני לציין כי נתקלתי בקשיים רבים. צריך הייתי לנקוט פעולה מיוחדת כדי להביא את עיריית ירוסלים לקבל החלטה. לאחר שנתמנה סגני - נתקבלה ההחלטה.

ועתה לבקורת סרטים ומחזות. בטינו הינה להיתית את הבקורת על יסודות נכונים ובריאים יותר. עד כה קבע שר הפנים את הרכב הפעולה. עתה נקבע הרכב חדש שיש בו כדי לחזק את מספר הנציגים מטעם החינוך, אנשי צבור, סופרים, אמנים ומבקר. נציגים אלה יטונו על ידי השר בהתייעצות עם הטנהלים הכלליים של המשרדים הנוגעים בדבר.

מערכת הקנות סניה היא מערכת העקרונות בכתב לבקרת. החוק לפיו עבדנו עד כה, עוד מימי ממשלת המנדט 1927, היה מבוטט על היסוד המקובל באנגליה האומר: להשאיר את הדבר לשיקול דעתם של חברי המועצה. החלטנו לא להסתפק בתוראות לבעל-פה, ולקבוע תקנות בכתב.

בינה האחרונה ניתנו הוראות לטוענה
זו המחייבות לנהוג ביתר רצינות וחרירות לגבי טרזים אפריקניים הדנים
במעשי אלימות, מכזריות ובעניני פסעים.

ק. לונז :
בהצעת התקציב יש צמצום של עשרים
אלף ל"י בהוצאות דרכונים. האם
מעריכים אתם כי הינה יצאו את הארץ מספר קטן יותר של אנשים?

מר יחיעה :
אנו מניחים כי מספר הדרכונים יקטן
אבל לא מספר היוצאים, כי בדרך כלל
אותם אנשים הם היוצאים מדי שנה בינה
את הטלוי שהכינונו לשנ. זו עד תומו.

ק. לונז :
ידוע לי כי בדרכון רשום הסם האחרון
של האדם, ואם שינה שמו במשך הזמן -
אין מזכירים בדרכון את שמו הקודם. יודע אני סקרה אחד של אדם שהצליח
לעזוב את הארץ היות ולא זיהוהו. משלטונות מס ההכנסה קיבל תשובה שלילית,
בלשכה אחרת - קיבל תשובה חיובית, אם כי יחסי הלשכות ייכוח לאותו מסרד
הנותן היתר יציאה. האיש קיבל היתר יציאה. לצערי איני יכול לנקוב בשם,
אולם אני מוסר לך עובדה כהווייתה. כנראה העצין לא דופק כסורה.

ק. דיין :
מהן ההוצאות של אזרח בכפף בהשוואה
לאזרח בעיר לגבי חלוקת ההוצאות לפי
המענקים. בכפר - חובת הספירה על האזרחים. לא כן בעיר. הוא הדין, דוסני,
לגבי מאור, כבישים וכו'. האם יש בידיכם כל סוגי ההוצאות המתחלקים על
האזרח בעיר מצד אחד ועל האזרח בכפר מאידך? יש לי הרושם כי אזרח הכפר
נושא בעול כבו יותר מאשר אזרח העיר.

האם יש תושבים שלא התאזרחו, מה מספרם,
ומה מספרם של אלה המחזיקים במני דרכונים?

אשר לאגף התכנון. האם יש תאום בין
אגף התכנון במסרד הפנים, בין הטוכנות היהודית ובין מסרד החקלאות?
אני מעורר שאלה זו היות ולפני שבוע ימים התקיים במסרד הפנים יום עיון
בו היתחמו ארבעים איש, כנראה רובם אנשי טקצוע. מתעוררת השאלה: מה קורה
בסקרה של חילוקי דעות, מי המכריע, הקיים תיאום?

לענין היתרי יציאה. כמה הוצאתם וכמה
מהם חזרו?

ועתה לפיתוח. מופיעים כאן סעיפים על
מפעלי טים, כבישים, מדרכות וגנים צבוריים. כל זאת נעשה בכפרים ללא
עזרת תקציב הפיתוח. מדוע נותן תקציב הפיתוח כספים אלה לצרכים אלה
לערים?

תל-אביב סטופה כבר די תרבות. יש בה
בתי קולנוע ותיאטרונים לרוב. מדוע הוקצב טכום כה גדול ל"היכל התרבות"
בסקום לייעד טכום זה להקמת בתי תרבות ביישובים רחוקים הזקוקים לזאת?

א. ציזלינג :
איני מוצא בחוברת ההסברים - דברי
הסבר לתקציב הפיתוח. גם בתקציב עצמו
החלוקה אינה אחידה: הדבר מתחיל בריכוז הפכדיל בין אזורים עירוניים
לבין רשויות מקומיות, אך כאשר מגיע הדבר לפירות - הדבר הוא יונה
לחלוטין. המספרים הכלליים מחולקים לפי שיטה אחת, והפרטים - לפי שיטה
אחרת.

מר ארנון :
יש כאן אי-הבנה. שני הסכומים - יונים.
האחד - לגבי הינה השוטפת, והשני - השנה

הבאה.

א. צוזלינג :

הדבר אינו טוב לי. אין מקום להשוואה. איני יודע מה ניתן לעיר ומה לכפר.

אני מבקש הסבר מפורט בענין "בנינים צבוריים". אני רוצה לדעת לאיזה טובים סכוון הסכום הזה?

יש כאן טעיף ממקומו, לפי דעתי, במסדר החקלאות ואיני מבין מדוע הוא מופיע כאן: מפעל אזורי לניצול הכבול בחולה. בייחוד לי הדבר מיועד לזיבול, והרי אין זה אלא חלק מתקציבו של מסדר החקלאות.

הייתי רוצה לדעת את פירוט הסטפרים של 320 אלף ל"י בסחוז הצפון?

אני רוצה לכלול את רוב שאלותיו של חבר הכנסת דיין ביאלה אחת. אני יואל בפססות: האם יש סוף סוף למסדר הפנים, ולא לגופים צבוריים אחרים, חשבון של ההוצאות הטוניציפליות הנופלות על התושבים באותם התפקידים שהם למעשה תפקידי רשות טוניציפליית בכל מקום מחולק לפי העיר הגדולה, לפי העיר הקטנה, לפי היישוב החקלאי על סוגיו וחלקיו ולפי יישוב המפר? האם סוף סוף לא הגיע הזמן להניח על השולחן הזה דו"ח כזה? צריך ששאלה זו תובהר די צרכה. אני טוען כי התפקידים אותם מטלמים בסני המקומות הם ללא פרופורציה וללא השוואה ליכולת הכלכלית של התושב.

בענין תכנון אדמה חקלאית. לצערי אני מוכרח לציין כי אדמה חקלאית רבה מתזבזת; ובנים עליה ייכוונים במקום פרדסים. במקום שהיה פרדס - סקיטים ייכון, במקום שהוא שטח השקאה פורה - בונים ייכוונים. שום הסבר כלכלי אינו מתקבל על דעתי. איני מבין מדוע מסשיכים לבנות בהמסך ל"יד-אליהו" במקום בהרצליה. אתם אוכלים את טוב-הארץ.

עד סתי מוכתרים?

לענין בקרת הטרסים. אני טומע שמתקרבים לרפורמות, אולם אני רוצה לוטר, שבהזדמני לראות טרט - סומרות לערותי. מדוע אנו צריכים להרשות כל מה שנוצר בהוליווד. אני מבקש לדעת מה נאסר, מה תוכן ההסמכות. איני מבין לטי יש ענין להיחית את נפש הנוער?

למדתי לדעת כי היישוב הקטן נושא בהוצאות גדולות, סדרת על חשבונו תפקידים מטלתיים טובהקים. מדוע צריכים הקיבוצים למשל לסרת את הכרמטת ואת ענין רישום התושבים? תפקידים אדמיניסטרטיביים ביישובים הקטנים מצטרפים יחד לתפקיד גדול שאותו צריכים למלא לפחות שנים עד שלושה אנשים.

בענין הרחבות. מדוע סכומי ההכנסות טובים?

מה זאת הטחלקה לתפקידים טיווודים בתוך אגף למינהל?

מה זה קייר לצרכן. איך מטתלם הסכום הזה?

טתי מתחיל מסדר הפנים את טיפולו בנקודה א.ס.טופ: חדטה?

ההוראות מהמרכז לחלקים הטונים נשלחים למינהלה או ישר למחלקות הטונות?

מה פירוש הרחבת רשת הטלפונים? הרי בתקציב הפיתוח יש סכום טטויים לענין זה של טלפון ודואר. הוא הדין לגבי פיתוח החשמל.

היו"ר י. גורי :

הארגון האדטיניסטריטיבי של משרד הפנים
ערוך בשני קווים: אחד טאון ואחד טאונך.
קו האיזון סקבל את ביטוי בארגון מינהלי והקו הטאונך בסבבה הלכה
הראשית התחלקת לחמש מחלקות. אולם האגף לשלטון מקומי כנראה ואינו
קיים אלא בטחונות הגדולים, ואילו בכל שאר המקומות כלול הדבר במינהלה.
מדוע לא הובלט אגף שלטון מקומי כאגף בכל מקום ומקום? ואני יואל זאת
משני טעמים: ראשית, מפני שאני רואה את האגף לשלטון מקומי כמחד התפקידים
החשובים ביותר ובעלי הערך הגדול ביותר בעבודתו של משרד הפנים; שנית,
מפני שהייתי רוצה לדעת מצד בעשית פעולת המחוז הן בקו טאון והן בקו
טאונך. כל המחלקות שבמינהל המחוז נמצאות בתאום עם האגף המתאים בלטה
הראשית ומסמ הן מקבלות את ההוראות. פירוש הדבר שכל חוליה וחוליה
המטפלת בצרכי המקום צריכה לקבל הוראותיה מאגף לשלטון מקומי, וקשה לי
על כן ליישב את הדבר עם עובדת הימצאה של חוליה זו בתוך המינהלה.

ענין הטענה. אני טציין בסיפוק כי חלה
השנה התקדמות בענין זה לאחר שקיבלו הרשויות המקומיות היזונות הודעות
ממשרד הפנים על גובה הטענה לפי פדינציפטים ועקרונות ברורים, אולם אני
רוצה לשאול: האם יש מקום לערער בפני משרד הפנים על העברתה של רשות
מקומית זאת או אחרת מטוב אחד לסוג אחר? מהי הפרוצדורה ומהי האינסטנציה
שתטפל בערעורים אלה? מהי הרזרבה הכספית במשרד הפנים לענין זה?

ענין החתיקה. אנו נכנסים לסנה הסמיניית
של קיום סדינת ישראל. אנו מקיימים את השלטון המקומי על פי פקודת
העיריות 1934 ועל פי פקודת הטועצות העיריות שתוקנה כמעט כולה. עוד
בימי גרינבוים דובר על הצורך שבהכנת חוקה לשלטון מקומי על כל חלקיו
ועל כל סוגיו. הרטבלט ז"ל הכין אף הצעה בענין זה. האם חושב על כך
עתה משרד הפנים, האם יש בדעתו לערוך חוקה לקראת הדיון בכנסת היילישית?

בקרת והדרכה. י"י באגף לשלטון מקומי 17
עובדים. הפירוט שבא אחר כך מחלק את העובדים לפי דרגותיה, אולם אי אפשר
לקבל מושג על תפקידה של כל חוליה וחוליה. הייתי רוצה לדעת מה חלקה של
החוליה של בקרת והדרכה. מה מספר העובדים העומדים לרשות מטרה זו. חושבני
כי חוליה זו נחלשה לאחרונה ומשום מה לא נתן לה משרד הפנים את מסקלה
הדרוש.

מה הטעם לגבי יישובים חסרי סטטוס
מוניציפלי ובאיזה טווח של זמן חושבים אתם לחסל בעיה זו ולתת סטטוס
מוניציפלי לכולם?

בענין שיטת המסים. האם משרד הפנים רואה
את שיטת המסים בשלטון המקומי כיציבה אם כי יש אולי צורך להכניס בה אי-
אלו תיקונים או שטבור משרד הפנים לשיטת המסים הקיימת טעונה תיקון יסודי?
אני חושב ששיטת המסים לשלטון המקומי צריכה להיות בשני כיוונים: (1) גביית
מסים על טנת לספק שירותים; (2) שיטת מסים שתאפשר לשלטון המקומי לקבל
מילות לפיתוח. עד כה שידוע לי שיטת המסים הקיימת אינה ערוכה במידה
שוה בשני הכיוונים הללו.

האם הגענו כבר למצב המאפשר קדמת
בוחרים קובע לבחירות ארציות ולבחירות מקומיות?

והערה אחת לדברי חבר הכנסת ציזלינג
בנוגע למעמסה המוטלת על הכפר ועל העיר. כאיש הקרוב לעניינים המוניציפליים
יש לי טענה בענין זה לא רק למשרד הפנים אלא גם לסועצות האזוריות.
כדי שאפשר יהיה להשיב על האלה שהצגת צריך ששיטת החשבונות והתקציבים
של הועדים המקומיים שמשפרם קרוב לחמש טאות במסגרת הסועצות האזוריות
תהיה ערוכה לפטרה זו. התקציב ייחבנו אינו כולל את התקציב של הועדים
המקומיים. אין ביכלתו של משרד הפנים להתבסס על חומר תבול על ידי ברית
פיקוח. זה יכול לטמט לו אטנט חומר עזר, אך לא חומר שעליו הוא יכול
להתבסס. בענין זה צריכים שני הצדדים לקיים עזרה הדדית.

א. ציזלינג :

אני מכיר את הבעיה הזאת מתוך היישוב
הקיבוצי. אין אנו מחזיקים אפרט נפרד,

אלא העבודה מצטרפת לעבודות אחרת. אין אנו יכולים להחזיק מנהל חשבונות נפרד או אדם מיוחד לענין סדרם המושבים. זה נעשה על ידי טיפוח במוזגירות כחלק מעבודתו. אם נפריד - הדבר יהיה יקר יותר.

היו"ר י. גורי : כל מחקר צריך להתבסס על דו"ח מדוייק. על סמך היערות קשה לתקן.

בענין הפיתוח. שאלתי היא אם מיליון ומס שעות אלף ל"י הלוואה להקמת מפעל הביוב לאזור דן היא הקצבה ערוכה לפי תכנית של מספר שנים כהקצבה חוזרת, ולכמה שנים?

שאלתו של חבר הכנסת דיין. בענין היכל התרבות היא שאלה אולם מינה מכוונת לתקציב מסדר הפנים.

מר יסעיה : קודם כל לשאלתו של חבר הכנסת דיין בענין הפרט ההוצאות בין העיר והכפר. אני מצטער לומר כי אין לנו פרטים סטטיסטיים בענין זה, ולא רק שאנו מצטערים על כך אלא שהכנסנו לתקן לנו מידה מיוחדת לכלכלן שעיקר תפקידו יהיה לרכז את העבודה הסטטיסטית הזאת. לא רצינו לקבל למטרה זו אדם שאינו עומד על דמה נאותה. פנינו זה כבר כמה פעמים לד"ר שלזינגר, אדם יעטק בטטיסטיקה ובמחקר, אולם הוא סרב לעבור לירושלים.

מר ארנון : כנראה שעכשיו יסכים לכך.

מר יסעיה : אני מסח על כך. אני סבור כי כל החומר הסטטיסטי על הרשויות המקומיות צריך להיות מרוכז במסדר הפנים. לא נמצאו עד כה אנשים מתאימים לעבודה זו. עם גואו - נוכל להניח את היסוד לפעולה זו ולחשוב על הרכבת יחידה שלמה לענין זה.

חבר הכנסת דיין עורר את שאלת ההקצבות לחשטל, בסחון ומים. אני מסח על ההודמנות שניתנה לי להצביע על מה שנעשה בשנה זו. למעתם בודאי על המפעל היפה שנעשה באמצעות תקציב הפיתוח של מסדר הפנים להסמכת מערכת החשמל בכל אזורי הגב. דבר זה אפשר לא רק הארת כל יישוב ויישוב בדרום ובנגב לצרכי בסחון אלא עזר לקיבור ולרתק את התושבים למקום. הוא הדין לגבי מים. הוסקע טכום הגון לים חיבור הבתים לרשת המים הכללית.

איר להתאזרחות. מספרם של הנתינים הזרים בארץ הוא 25 אלף. אין לנו ידיעות על הנתינים הכפולים, כי מנקודת מבט לנו הם אזרחים מלאים ושווים.

איר ליחסים בין הסוכנות, מסדר החקלאות ובינינו בענין התכנון. לפי החלטת המטילה הוסקה מועצה עליונה לתכנון שמתפקידה לתאם בין המסדרים בקיר לאיזור תכניות להקמת ערים חדשות, נקודות התיישבות, תכניות לתחבורה ארצית, גנים וכו'. המועצה לתכנון הקימה ועדת מטנה שמתפקידה לעמוד על הקרקע החקלאית. הכאב הזה הוא כאב כולנו, ואני מסח להודיעכם כי טאז קום ועדת מינה זו הצלחנו להציל 46 אלף דונם של אדמה חקלאית. השמירה עכשיו קפדנית ויש בענין זה תאום סלא.

איר לסוכויות התכנון. סוכויות התכנון הן ימים: תכנון ארצי קובע את ההוראות הכלליות לתכנון הרשויות המקומיות, והתכנון המקומי באמצעות ועדות התכנון. ועדות התכנון המקומיות על יד הרשויות המקומיות קובעות את פעולותיהן בהתאם להוראות הניתנות בבנין עיר וכפר. במסך שנה זו עלה בידי מסדר הפנים על ידי הקמת חוליות מיוחדות לתכנון פעולות יונות לקיים פעולות שלא היו נעשות על ידי הרשויות המקומיות.

איר לאגף העוסק ברביזיה. קיימות תכניות פיתוח. מליד הפנים הקים כמה חוליות שמתפקידן לבדוק מחדש את התכניות ולהתאימן לתנאי החיים שהשתנו מאז. תכניות אלו הן חיובות עד טאד.

אשר להוצאת דרכונים. אנו חוקרים כל מקרה ומקרה. יואלים פרטים מכל הטוסדות. כוללים לא רק את השם החדש אלא גם את הישן. מזהים כל אדם על יסוד כמה וכמה גורמים. אנו מצטער לסמוע על המקרה מקרה ומתפלא על כך.

פיתוח טלפונים וחטמל. הכוונה לחטמל בדרום. כבר עמדתי על כך. ביכלתו של משרד הפנים יהיה הינה להמשיך בפעולה יפה זו לא רק במחוז הדרום אלא גם במחוז ירושלים. אנו רוצים לפתח את מערכת החטמל במחוז ירושלים, ביישובי הפרוזדור. המצב שם אינו טוביע ראון. התאורה ביישובי הפרוזדור בעיית עד היום באמצעות גורטורים, הפועלים שלא כהלכה.

לא הספקנו להכין את פירוט התקציב. הפירוט נבדק לא רק על ידי הטוונים על המחוזות והליכה הראשית אלא גם באמצעות ועדה מיוחדת.

אשר לניצול הכספים. אנו חושב כי זהו מפעלה של המועצה האזורית ועל כן נכנס ענין זה למשרד הפנים. זה יותר ענין של תעיייה מאשר של חקלאות.

לבעיית המוכתרים. אנו מחסלים בעיה זו, וזאת תיווכחו מהמספרים הטופיעים בתקציב. במסך הינה האחרונה לא נוסף אף מוכתר אחד. כיוון משרד הפנים הוא: צמצום. קשה לבטל עדיין את המוסד הזה של מוכתרים ביישובים ערביים. במידה ומקפות רשויות מקומיות - אנו מבטלים את תפקידם של המוכתרים.

לענין ההכנסות הטובות טרשיובות. ההכנסות טרשיובות למשקעות הן בטובות יותר היות והן ניתנות לרשויות המקומיות ולא למשרד הפנים.

המחלקה לתפקידים מיוחדים. מחלקה זו מרכזת את הענינים הארטינסטרטיביים הכלליים במינהלים המחוזיים, ובייצוע כמה חוקים הנמצאים במסכותו של שר הפנים כמו חוק רישום האגודות, כלי יריה, דגל וטמל, חוק העתונות. יחידה זו היא מצומצמת וכוללת אך ילודה עובדים.

אשר לצרכן. הסכום הוא טובים אלף ל"י מחלוקת פנקסי טוון מיוחדים לעובדי עבודה קשה, יולדות, מחלות וכו'.

לשאלתו של חבר הכנסת טטופ: אנו מתחילים לספל ביישוב החדש כמעט מיום הקמתו על ידי חלום ועזרה למזכיר במקום, מגע בין היישוב לבין משרדי הטמילה.

כיון שבליכה הראשית יש חמישה אגפים ואילו במינהלים המחוזיים רק ארבעה. אין בהם אגף לשלטון מקומי. הסדר הוא כזה: היחידות הראשיות בלשכה הראשית שולחות את הוראותיהן למטובה על המחוז ומטנו הוא מקבל את ההוראות. אם יש לו בעיות עקרוניות - עליו לפנות למטובה על המחוז.

רכונו את ענין הילטון המקומי טטעמי חסכון ונוחיות. הדבר מביא תועלת גם לעבודה גופה. הקטר בין קצב י המחוז עם הטקום הולך וגדל. החילוני לפנות אנשים מיוחדים שיטמלו ברשויות המקומיות: ארבעה פקידים בארבע מחוזות. בדיקת הענינים הכספיים נתונה במסכותו של המטובה על המחוז גם הטמכות לתת הוראה היא אך ורק בידי המטובה על המחוז, והוא מקבל אותה מן הלשכה הראשית.

בענין המענק. כבר הטביר את הדבר היו"ר, אולם אני רוצה לציין כי משרד הפנים עשה את הממצאים הדרושים כדי להגדיל את התמיכה הניתנת לאזורים הכפריים באמצעות המועצות האזוריות.

המערער מגיש את ערעורו באמצעות
המטונה על המחוז ללשכה הראשית. משרד הפנים אף היאיר דרובה
סטויסט כדי לתת סיפוק לתביעות מוצדקות אם תבאנה כאלה.

בענין התחיקה - מר סויאל יתן את
התשובה. הוא הדין בנוגע לסיטת המסים ברשויות המקומיות.

אשר לקתדסטר הבוחרים. התקרבונו השנה
לקתדסטר בוחרים שיהיה מוכן בכל עת ובכל עונה. נכון שהקצב הואט
במקצת לרגלי הריאורגניזציה שהיתה בענין זה, אולם מאז מינויו של
סגן מנהל מיוחד למידום התוסבים התקדם הדבר בקצב מהיר. אנו מקווים
כי קתדסטר הבוחרים יהיה מוכן בטוף הקיץ הבא בקביעות.

אני רוצה בהזדמנות זו להזכיר תיקון
מסויים בעבודתנו. בשנה שעברה העברנו אלינו את רישום הסזון. אנו
רוצים להעביר אלינו גם את רישום הלידות והמיתות, כי על ידי כך
נוכל להקיף את כל פעולות הרישום במדינה שהיו מפורזות עד כה.
לצערי משרד הדתות לא הסכים להעביר מרשותו את רישום הלידות והמיתות.

גם בענין ביוב אזור דן ישיב מר
סויאל.

הי"ר י. גורי :

שאלה נוספת והיא בענין תקציב הטוענות
הדתיות. לפי החוק שמתפת המדינה בשליש
ואילו הרשויות המקומיות בשני שלישים. מסתבר שאליו שאם נותנת
המדינה יליש והרשויות המקומיות שני שלישים צריך שיהיה לשתייהן
שליטה מלאה על תקציבי הטוענות הדתיות וגם הכנסותיהן צריכות
להיכלל בתקציב, בטעגרת הכללית של התקציב. אולם ידוע לי כי אין
שוטרים על כך. על כן מתעוררת השאלה: אם מאיר השלטון המקומי תקציב
הטוענה הדתית האם על האוצר לאשר אוטומטית את סתן השליש שלו, האם
השתתפותו של האוצר בקבעת באופן אוטומטי מבלי שתהיה לו שליטה על
התקציב?

מר סויאל :

בענין התחיקה. ועדה פנימית שמתפקידה
לחקור את המצב הקיים ולהביא הצעות
לתחיקה כוללת של הרשויות המקומיות הוקמה בשעתו מתוך הנחה שאין
התחיקה הקיימת מתאימה לתנאים החדשים. לאחר שבת עבודה מצאו חבריה
העושים עבודה יום יומית במשרד הפנים כי אין בכוחם לשאת בעול
המעמסה. חומר רב הוכן בענין זה ובכל זאת הוחלט בסופו של דבר, כי
הדרך הטובה ביותר לפתרון הבעיה היא הקטת ועדה צבורית. ועדה צבורית
ליש כך לא הוקמה עדיין. אנו מקווים כי בשנת התקציב הבאה תוקם ועדה
זו בראשותו של אחד מחברי בית הדין העליון ולפניה יבוא גם החומר
שנאסף בשעתו על ידי הועדה של משרד הפנים. התיקונים שנעשים מדי
פעם בפעם בכנסת אין בהם כדי לפתור את הבעיה בכללותה, ואנו מקווים
כי הועדה הצבורית יתוקם תקבל עליה לא רק את הפייסה והתפקיד
שהצעת הצעות בצורת תזכיר אלא תביא הצעה מושלמת ומנוסחת כחוק.

אשר לסיטת המסים. הבעיה אינה פשוטה.
הנסל הרובץ על הרשויות המקומיות בגלל ההלוואות שקיבלו בשעתן הוא
כבד. בעבר לחצה הממשלה על קבלת הלוואות מידה ואילו עתה התהפך
הגלגל. מצב הרשויות המקומיות הלך ורע. הלוואות הרשויות המקומיות
מגיעות ל-11 מיליון, ופתרון בעייה זו כרוכה פשוט בקונסולידציה
כללית. משרד האוצר אין בכוחו לשאת במעמסה זו. הצלחנו בשנה
הקודמת להגיע אתו לכלל הסכם, והוא: דחיית חסישים אחוז מן ההלוואות
שניתנו על ידו. כן עלה בידינו להגיע להסכם עם כל מוסדות האשראי
שגם הם מצדם ידחו את פרעון ההלוואות. הפתרון יבוא אך ורק עם
הקונסולידציה של החובות.

ענין סיטת המסים ותיקונו כרוך בקשיים.
לא אחת התריע מר הפנים מעל במת הכנסת על מסים מפזיפיים שונים, לא
אחת התריע על מס העסקים הנגבה לפי יטח מקום העסק ולפי קריטריונים
מיונים ויונים בכל מקום ומקום שלא תמיד יש בהם קשר בין כמות ההכנסה

לבין גובה הסט. לצערי הרב עוד אין לנו הצעה כוללת לפתרון בעיית
הסטים שיש בה כדי לחלק בדייקנות את המעטסה על האזרח. הדבר ימצא
את פתרונו בועדה אם על ידי ריכוז הסטים בידי הרשות המקומית ואם
ע"י ריכוז הסטים בילטון המרכזי.

אשר לבניוב אזור דן. ההצעה האורגניבלית
אמרה כי הקמת מפעל זה בחציו תעלה סכום של 6,5 מיליון ל"י. ההערכה
האחרונה אושרת כי הסכום יגיע ל-10,5 מיליון ל"י. לפי התכנית
האורגניבלית הוטל סיטובו של סכום זה של 6,5 מיליון ל"י על הרשויות
המקומיות שיכניסו כדי לנהל לתוך תקציבן סכום של 400 אלף ל"י.
ואילו היתר - על ידי הסכומים שיועמדו לרשות הרשויות המקומיות
כהלוואות מתקציבי הפיתוח של המדינה לסך 4 שנים, ברור שמיליון
ושש מאות אלף ל"י הן של הינה הקודמת והן של שנה זו אין בו כדי
לפתור את הבעיה. הבעיה כולה תמצא את פתרונו אם יועמד סכום של 10,5
מיליון ל"י תוך 4 שנים. ההערכה האחרונה האומרת 10,5 מיליון ל"י
בסך 6,5 מיליון ל"י היא של תה"ל, אולם גם כאן ביקשה תה"ל לא
לראות הערכה זו כטופית.

לענין הסוּעצות הדתיות. השליטה

היחידה ליש לנו על הסוּעצות הדתיות היא באמצעות העובדה, שהחלק
אותו עלינו להכניס לתקציב - עליה להכניס לתקציב כהוצאות. הסוּעצה
עצמה היא הקובעת את סכום הת-לום שלה לסוּעצה הדתית, דבר הסופיע
במאזנה, ואין אנו מאשרים את התקציב הזה לפני שיוודעים אנו
על הנעשה בו. בירושלים קראנו את הסוּעצה הדתית לשייכה לסך דיון
בתגמולים ובהוצאות היונות, ואכן הפחתנו את הסכום מסטים אלף לארבעים
אלף ל"י, אולם השליטה שלנו על הסוּעצות הדתיות אינה ישירה.
אנו דורשים להביא בפנינו את תקציב הסוּעצה הדתית עם הבאת תקציב
העיריה בכלל כדי שנוכל לבדוק את הדבר טרם יאושר.

ליאלת המקומות חסרי הסטוס

הסוניציפלי. אין לפני המספרים המדייקים של היישובים חסרי הסטוס
הסוניציפלי. יש למעשה גם קושי להגדירם. אינני יודע אם אפשר לקרוא
ליישוב כזרנוגה על ידי רחובות כיישוב חסר סטוס סוניציפלי אם לא.
אין רוצים לתת סטוס סוניציפלי לכל המקומות, אולם בתקלים אנו
בקיימים שלא תמיד נראים טראש ואין אנו יכולים לקבוע תאריך לסיום
הפעולה. סקום כ"אור-יהודה" אינו מתאים לפי דעתנו להכרזה כרשות
מקומית. אולם הלחץ הוא גדול. מבקשים אותנו להכריז על אור-יהודה
כעל רשות מקומית מבלי להכריז על חריגה כחלק ממנה. עצם מתן סטוס
סוניציפלי למקום אינו פותר, לפי דעתנו, את הבעיות הסוניציפליות
באותו מקום. כל דרך מחשבתנו במסדר הפנים היא צמצום היישוב הנמצא
בטביבות תל-אביב. היום יושבים בסביבות תל-אביב למעלה מחצי מיליון
נפש, ויש בזה סכנה לכלכלת המדינה ולבטחון המדינה. אנו עושים את
כל המאמצים להקטין את מספר היישובים בסביבה זו ולא להגדיל את מספרם.
אינני חושב שמצב היישובים באור יהודה יוטב על ידי הכרזת המקום כסוּעצה
מקומית. נגד דעתי אני ונגד דעתם של רבים מאנשי משרד הפנים נכריז
על אור יהודה כסוּעצה מקומית, אולם נצמצם את היסוד עד לסייטום, לא
ניתן להם מקום להתפשט. בעיית חלוקת האוכלוסיה אינה סיפוטית אך
למדינת ישראל, אולם בסבילנו היא חריפה יותר. גובה הסטים שהם גובים
באופן לא חוקי גדול מאשר גובה הסטים בעפולה למשל. נכון שאיך הם
יכולים ללוות כספים כדי לפתח את המקום, אולם אין אנו רוצים
בפיתוחו.

היו"ר י. גורי :

אני רוצה לשאול בענין החוליה לבקרת
והדרכה במסדר הפנים. לפי דעתי חוליה
זו נחלטה. שטח ההדרכה והבקרת אינו רחב לסדי בייחוד באותם המקומות
מתושבים אינם ממונים ביותר על חיי הילטון מקומי. גם דו"ח מספר 4
ו-5 של מבקר המדינה הוא הצביע על הליקוים הקיים מבחינה זו בסדרי
עבודתן של הסוּעצות המקומיות במקומות רבים. האם תוקן המצב בטח
זה והאם מצוייד משרד הפנים בסידה מטפלת של בקרת והדרכה?

מר מויאל :

דרך המחשבה במסרד הפנים היא שתפקיד
הבקרת וההדרכה חובה על כל פקיד ופקיד
במסרד הפנים. אין היא טצטטצמת למחלקה ידועה באגף לשלטון מקומי.
המנגנון כולו בנוי ממחוזות ונפות בכדי שאלה יהיו קיורים קר הדוק עם
הרשויות המקומיות במקום. הבעיה שמעורר מבקר המדינה היא לפי עניות
דעתי אחרת: אם מסרד הפנים ינקוט בכל מקום שהוא מגלה פעולה לא סדירה
בצעדים קיצוניים, בכל הסמכויות הניתנות לו לפי חוק אם לא?
אנו בדעה שלא כך הדבר. לפי דעתנו יש לתת שהות לאזרח, יש לחנכו
ולהמטיך לחנכו עד שיגיע להכרה הנכונה בענין זה. נדמה לנו כי הדרך
בה הלכנו היא דרך טובה. הרשויות המקומיות נשמעות עתה יותר. קיים
רצון לקואופרציה. אין אנו רוצים לקחת בידינו את היוט ולהכות בו כל
אדם העובר על ההוראות, כי קודם כל יש לחנכו ולהדריכו.

הישיבה נבעלה בלעה 19.00